SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVI (11)
No. (Štev.) 24.

"ESLOVENIA LIBRE"

BUENOS AIRES,
12. JUNIJA (JUNIO) 1958

KONGRES KRŠČANSKE DEMOKRACIJE V SCHEVENINGU

V čem naj bo doprinos krščansko-demokratičnih političnih gibanj k reševanju vprašanj današnjega časa? V končnem bistvu predvsem ta, da se človeku — bitju, ustvarjenemu po božji podobi — prizna njegova osebna svoboda in se hkrati utrdi njegova, iz narave same izhajajoča odgovornost do skupnosti. Gibanja, ki črpajo svoj navdih neposredno iz krščanske miselnosti in ki so v zahodni Evropi v zadnjih desetih letih dosegla kar nepričakovane uspehe in ugled, v posebnih okoliščinah današnjega časa pomenijo torej odpor tako proti individualizmu kot proti kolektivizmu.

Predmet razpravljanja na XII. kongresu krščansko demokratskih strank (Nouvelles Equippes Internationales) od 8. do 9. maja v letovišču Scheveninge pri Haagu, na Nizezomskem, je bil vprav "vloga človeka v krščansko demokratski politiki."

Krščansko demokratske stranke zahodne Evrope so lahko upravičeno ponosne na rezultate, ki so jih dosegle tako v pogledu gospodarske blaginje ljudi kot tudi na polju dalekosežnih družbenih reform. Pri čisto ekonomskem dvigu pa posebno mesto nedvomno pripada zahodni Nemčiji in tamošnji vodilni stranki — CDU-ju. Spričo tega je razumljivo, da je posebno zanimanje na kongresu vladalo za referat nemškega ministra za gospodarstvo dr. Erharda, pod zaglavjem "Gospodarska politika v službi osebne in skupne blaginje." Dr. Erhardova osebnost sama je pravi lik tistega cvetočega in dinamičnega gospodarskega razvoja, ki ga svet imenuje "nemški čudež". Gotovo imata tudi on osebno in njegova stranka največ zaslug, da se je Nemcem vrnilo zaupanje vase in da so si na ruševinah zopet zgradili svoj dom. Dr. Erhard je sam naglasil, da prvenstveno vlogo državnih voditeljev v gospodarskem življenju naroda vidi v tem, da vlivajo zaupanje in bodre ljudi k večji gospodarski storilnosti, k čim večji aktivnosti na polju proizvodnje in tudi potrošnje. Dr. Erhard je očividno človek dokaj svobodnjaških nazorov in odgovori, ki jih nudi na pričujoče probleme, so v glavnem vzeti iz orožarne klasičnega liberalizma, dasiravno državi podeljuje pravico in dolžnost gospodarskega usmerjevanja in naglaša, da je "svoboda" prav tako važna kot "red in disciplina".

Med delegati je bilo nekaj kritike proti Erhardovim izvajanjem, češ, da so pretirano liberalistična in zato nekoliko tuja strogo krščanskim nazorom. No, bolj v duhu krščanske miselnosti je bilo brez dvoma tisto, kar je o tem predmetu povedal holandski minister dr. Schmelzer v svojem poročilu o "Krščanskem smislu človeške osebnosti." Ta je zlasti opozoril na zanimiv primer gospodarsko-družbene ureditve na Holandskem, kjer so z združenimi močmi katoličanov in protestantov leta 1950 uvedli sistem sodelovanja med vlado, delodajalci in delavskimi strokovnimi organizacijami, ki se zelo približuje mislim, izraženim v papeževi encikliki "Quadragesimo Anno". Sedaj imajo tam 46 ustanov v posameznih industrijskih, trgovinskih in obrtniških strokah in te sestavljajo predstavniki delodajalcev in delavcev na enakopravni podlagi. Te ustanove imajo zelo široka polnomočja, tičoča se mezd, proizvodnje, prodaje in drugih tehtnih vprašanj. Hkrati za vso državo obstoja Ekonomski in socialni svet, ki je zopet sestavljen od delodajalcev in delavcev, ter ima posvetovalno vlogo. Čeprav je ta sistem šele v razvoju, je zelo pripomogel k uresničenju znatne harmonije med vsemi činitelji holandskega gospodarstva.

Važnost družbeno-naprednega odnosa krščanske demokracije do sodobnih problemov je naglasil tudi eden slovenskih delegatov. Delegati begunskih strank iz srednje in vzhodne Evrope so namreč sodelovali na kongresu skupaj z delegati iz zahodne Evrope. Slovenski delegat je omenil zgled holandske ureditve in posebej tudi primer sodelovanja delavcev pri upravi nemških podjetij kot nekaj, kar bi v določeni meri mogli uporabiti tudi pri nas, čim bi bila dežela osvobojena komunizma. Poizkusi resničnega sodelovanja delavcev pri upravi podjetij, da morejo prinesti sadove le v svobodi in demokraciji, kajti vprav jugoslovanski primer da priča kako prazne so nade, da bi delavci pod komunistično diktaturo kdajkoli mogli uveljaviti svoje težnje in pravice. Ta govornik je poudaril tudi velik pomen, ki ga ima za ves svet, in posebej za dežele srednje in vzhodne Evrope, zamisel o čim širši razpodelitvi državne imovine med ljudstvo v obliki delnic. To je namreč zamisel, ki jo med drugim nameravajo sedaj uresničiti v zahodni Nemčiji, kjer žele na ta način najprej razprodati zlasti lastnino državnega podjetja Volkswagen.

Načelo naj delavci povsod dobe pravico enakopravnega soodločanja pri podjetjih, kakor tudi pravico soodločanja pri širših organih družbenega upravljanja v industrijskih strokah posamezne države, je bilo poudarjeno tudi v eni končnih resolucij kongresa.

V debati o teh vprašanjih je tudi voditelj slovenske delegacije g. Nace Čretnik prikazal stanje, ki vlada v deželah pod komunistično oblastjo. Naglasil je, da je navzlic dopovedovanju komunistov, da je edino merodajna in važna le materialna plat človeškega razvoja, ravno v teh deželah Evrope beda najhujša. Vendar, če se komunistom ni posrečilo rešiti vprašanja materialne ravni, so pa na polju duhovnega razvoja sploh popolnoma zaprli vrata. Tako, da imamo danes v teh deželah dva problema. Eden je materialnega, drugi pa duhovnega značaja. Toda drugi je, kot je g. Čretnik poudaril, zdaleč važnejši od prvega. Zato pa je za človeka, ki trpi pod komunističnim jarmom, tem bolj pomembno in bodrilno, če ve, da na Zahodu delujejo politična gibanja, ki so visoko dvignila zastavo človeškega dostojanstva. V tem je tudi velika važnost, ki jo imajo uspehi krščansko-demokratičnih političnih gibanj za svet onstran železnega zastora. Toda tu je tudi velika odgovornost teh gibanj. V svojih političnih programih in še bolj v svojem praktičnem delu naj dokazujejo, da jim ni samo za to, da bi omogočili boljše življenske pogoje, ampak še bolj za to, da ustvarijo takšne pogoje, da bo človek mogel čim bolj razviti duhovno stran svojega življenja.

Izvajanje slovenskih delegatov, in posebej g. Čretnika, so prisotni toplo pozdravili. Kasneje je moral g. Čretnik tudi odgovarjati na vprašanja holadskih novinarjev o položaju pod komunističnimi režimi in posebej o položaju v Jugoslaviji. Sploh moramo podčrtati, da je dalegacija SLS tudi na tem kongresu častno izpolnila svojo nalogo, saj ni svetu predočala samo problemov svoje dežele ampak je ponovno, kot najbolj aktivna skupina iz srednje in vzhodne Evrope, govorila tudi v imenu vseh begunskih strank. S tem je pa tudi pokazala strankino konstruktivnost in privrženost ideji širokega sodelovanja v evropskem merilu.

Da je pa združena in svobodna Evropa najvažnejši cilj krščanske demokracije, so končno poudarili tudi v politični resoluciji tega kongresa. **B.G.**

Nekronani kralj za pol leta

Francoski parlament si je izglasoval lastno obsodbo, ko je pretekli teden s 322:232 glasovi izglasoval De Gaulleu skoro neomejeno oblast v Franciji in Alžiru za šest mesecev, t. j. za čas kakor ga je sam zahteval, da spravi Francijo in Alžir v red. Proti so glasovali komunisti, del socialistov in sopotniki komunistov. Parlament se ne bo sestal do 7. oktobra t. l., ko bo De Gaulleu potekla zahtevana polletna doba. Vprašanje pa je, če se bo sploh še sestal v taki sestavi, kakor je bil ob vzponu De Gaullea na oblast, ker si je ta zastavil cilj spremeniti ustavo in volilni zakon. De Gaulle je obljubil parlamentu in s tem vsemu francoskemu narodu, da ne bo odpravil državljanskih pravic, ki si jih je Francija priborila na podlagi ustave iz l. 1956, tudi ne Deklaracije pravic iz leta 1789, niti ne bo omejil svobode delavskim sindikatom, dokler bodo ostali v svojem delovanju v mejah zakonitosti. Za spremembo sedanje ustave je pred odhodom na počitnice glasovalo 350 poslancev, proti pa 162.

De Gaulle je takoj po prevzemu oblasti poslal pozdravni poslanici tuniškemu predsedniku Burgibi in maroškemu kralju Mohamedu V. Poslanici sta naleteli na hladen sprejem ter ju je tamkajšnje časopisje označilo za prazni in izzivalni.

V Alžiru sta bila francoska vojska in Varnostni odbor v prvem hipu razočarana nad De Gaullejevo sestavo vlade. Ves Alžir je pričakoval, da bo De Gaulle postavil v svojo vlado tudi Soustellea, niso pa mislili, da bo obdržal Pfimlina, ki ga Alžir zaradi sovražne propagande, ki jo je razvil Varnostni odbor, smatra za Kerenskega Francije. Zato je prvi dan po De Gaulleovem prevzemu oblasti prišlo do protestnih demonstracij v vseh večjih mestih Alžira.

Da bi se točno poučil o položaju v Alžiru je De Gaulle pozval v Pariz generala Salana, nakar je po konferenci z njim naslednji dan v spremstvu 70 ljudi odletel sam v Alžir. Prebivalstvo mu je priredilo bučne manifestacije, zahtevajoč Soustellea v vlado. V Alžiru se je De Gaulle mudil tri dni. Tam je objavil svoj program: Alžir bo vključen v Francijo, tako da se bo od Atlantske obale čez Sredozemlje do saharske puščave razstezala ena sama Francija. Vsi Alžirci postanejo enakovredni Francozom v Evropi, dobe enako volilno pravico. Gral. Salan postane vladni delegat za Alžir do volitev, ki bodo tam tekom enega meseca. V vlado v Pariz bo pritegnjen prvič tudi muslimanski minister. Vsi uporniki naj prenehajo z bratomorilno vojno in naj se pridružijo graditvi nove velike Francije. Zagotovljena jim je svoboda.

Po vsej veliki Franciji bo nato jeseni narodni referendum za spremembo sedanje ustave, nato pa volitve za novo zbornico in senat, ker po mnenju De Gaullea francoski parlament v sedanji sestavi ni zmožen vodstva Francije. Varnostni odbori v Alžiru ali kjer koli v Franciji so dolžni pokorščino od De Gaullea postavljenim oblastem, prenehati morajo s politično delavnostjo. Gral. Salan, admiral Rauboyneau in letalski gen. Massu so De Gaulleu javno priznali vrhovno vodstvo v Franciji in Alžiru.

Med vojaškimi krogi v Alžiru je De Gaulle naletel na nezadovoljstvo, ker se generalom zdi, da ni izvedel zadostne čistke francoskega političnega življenja. Nekateri menijo, da bo De Gaulle tekom časa to storil, drugi pa zahtevajo, da to takoj stori. Največje presenečenje je bilo dejstvo, da De Gaulle ni sprejel v vlado ali dal kakega drugega močnega položaja v svojem političnem sklopu Soustelleu. Razširila se je novica, da ga bo poslal kot veleposlanika v Washington.

Po vrnitvi iz Alžira v Pariz se je De Gaulle v soboto in nedeljo odtegnil javnosti ter se sestal z vlado na tajno sejo, na kateri so proučevali odnose Francije s Tunisom in Marokom zaradi novo nastalega položaja v Alžiru. Znano je, da sta ti dve državi pripravljali skupno s Francijo in Alžirom francosko-afriško sredozemsko federacijo, katera pa bo trenutno padla v vodo, ker bo Alžir vključen v Francijo. Tudi Tunis in Maroko še vedno nista rešila zase zadovoljivo vprašanja francoskih čet na svojih ozemljih.

Zunanji svet pozorno motri razvoj položaja v Franciji. Iz Moskve doslej še ni bilo ne uradnih ne zasebnih komentarjev, upajo pa, da bo De Gaulle dojemljiv za sklicanje konference velikih štirih bolj kakor so bile dosedanje francoske vlade. Tudi menijo, da bo De Gaulle manj prijazno gledal na hiter vojaški dvig Zahodne Nemčije, ki ga podpirajo zlasti Amerikanci.

Na Zapadu pa menijo, da je potreba po kratkem oddihu prignala v Franciji De Gaullea na oblast, čeprav Francozi skoro nič niso vedeli za njegov program. Zaskrbljenost na Zapadu, kakšno vlogo bo Francija sedaj igrala, je omiljena v toliko, ker je vlada De Gaullea še vedno boljša, kakor nobena vlada. V minulih letih, ko se je popolnoma odtegnil političnemu življenju, je bil De Gaulle za milijone Francozov privlačna neznanka, ker se jim je zdelo, da se prav on poteguje za vse, kar Francija potrebuje. Sedaj, ko je prišel na vrh, pa se bo moral odločiti na več frontah.

Vsi znaki kažejo, da De Gaulle resno hoče rešiti problem Alžira. Njegovi nacionalistični pristaši bodo verjetno razočarani nad njim, toda De Gaulle ima malo različnih možnosti za rešitev tega problema. V Alžiru ima na izbiro ali vojno, ki je ni mogoče zmagovito končati, ali pa pomiriti deželo z izrednimi koncesijami. Ker Francijo vojna v Alžiru, ki ji kljub De Gauleovemu pozivu upornikom ni videti konca — uporniki so izjavili, da nočejo vključitve v Francijo, pač pa svobodo in da De Gaulleova politika predstavlja korak za enajst let nazaj — stane dnevno nad en milijon dolarjev, bodo njene finančne rezerve nujno kmalu izčrpane, če ne bo dobila zunanje, zlasti ameriške pomoči. V takem položaju pa se mora tudi De Gaulleova vlada znajti v mednarodnih manevrih vseh vrst, ki bodo De Gaulleu, kakor katerem koli drugemu predsedniku, omejili gibljivost njegove avtoritete.

Jasno je, da De Gaulle stremi predvsem za ponosom in neodvisnostjo Francije. Menijo, da bo Zapad zato težko vozil z njim. NATO, evropski Skupni trg, organizacija Evropskega gospodarskega sodelovanja. Premogovno-jeklena skupnost, vse te enote čaka dolga doba negotovosti. Francija mora urediti svoje odnose ne samo z Alžirom, pač pa tudi s svojimi zavezniki. Pflimlinovo vlado, ki se je hrabro borila, so odrezali od umika. Ni mogla napraviti miru v Alžiru, niti nadaljevati vojno, pač pa samo poskušati, da bi pridobila parlament za spremembo ustave, z namenom, da bi preprečila De Gaulleu vzpon na vrh, s čimer pa je dosegla nasproten učinek. Dasi London in Washington ne zaupata De Gaulleu, pa še manj zaupata slabotnosti pariškega parlamenta. Z reformami si nobena vlada namreč ne more pridobiti moči, če je izgubila podporo vojske. Francija pa se še naprej nahaja v nevarnosti, da se nezadovoljstvo s Parizom razplamti po državi in samo nekaj strelov je treba, da se začne državljanska vojna.

Novi ljudje okoli De Gaullea so prav tako važni, kakor de Gaulle sam, morda še celo bolj. De Gaulle je govoril doslej o več zadevah, proti katerim namerava nastopiti, kakor o stvareh, ki jih namerava uvesti. To dejstvo morejo izkoriščati oportunisti za objavljanje zadev, za katere mislijo, da jih De Gaulle podpira. De Gaulle je izjavil, da je nasproten diktaturi. Toda, če se bo obdal z ekstremisti Soustellovega kova, potem je ta njegova izjava pesek v oči. V treh letih njegove politične odsotnosti se je njegova bivša "vlada" razblinila v nič. Sestaviti jo mora znova.

Pri svojih 67 letih De Gaulle ne izgleda utrujen, vase zaprt človek. Na številnih tiskovnih konferencah so časnikarji ugotovili, da je v odlični formi tako telesno kakor duševno in da dobro pozna dejstva na mnogih področjih. De Gaulle sam po mnenju opazovalcev nikakor ne namerava vzpostaviti skrajno desničarskega sistema, odvisno pa je od njegovih svetovalcev, kam se bo položaj nagnil.

Tragedija Francije se kaže v načinu, po katerem je De Gaulle prišel na oblast. Izdaja je igrala veliko vlogo. Vojaška nepokorščina demokratični oblasti je slaša kakor nezmožnost demokracije vladati Francijo. To je udarec v obraz političnemu prestižu Zapada. De Gaulle bo mogel popraviti škodo, če bo vladal modro in z razumevanjem. Stoji pred problemi, ki bi prestrašili človeka, katetemu bi manjkalo njegovega čuta poslanstva. V tem pa ravno obstoja v današnji Franciji De Gaulleova moč.

LA ASOCIACION ARGENTINA DEMOCRATICA 16 DE SETIEMBRE

Con la finalidad de defender la democracia y la recuperación institucional "que la Revolución Libertadora encauzara por la senda que trazaron nuestros mayores", constituyóse la Asociación Argentina Democrática "16 de setiembre".

La mencionada Asociación está dirigida por una junta ejecutiva y una comisión honoraria, integrada por los representantes de todos los partidos democráticos Argentinos y Movimiento cívico revolucionario. Este movimiento también informó que "interpretando el sentir de la ciudadanía democrática ha decidido realizar el próximo lunes 16 del corriente, a las 19, un acto conmemorativo de la gesta revolucionaria que iniciada el 16 de junio de 1955, diera por tierra con el régimen dictatorial."

ARGENTINSKO DEMOKRATSKO ZDRUŽENJE 16. SEPTEMBER

Za obrambo demokracije in ponovne pridobitve ustavnosti, ki jo je "zagotovila osvobodilna revolucija po poti, začrtani od naših velikanov", se je v Buenos Airesu ustanovilo Argentinsko demokratsko združenje 16. september.

Združenje vodita delovni in častni odbor, v katerem so predstavniki vseh argentinskih demokratičnih strank in Revolucionarnega gibanja državljanov. Ta odbor je objavil sporočilo, da je v "tolmačenju čustev demokratičnega prebivalstva sklenil prirediti prihodnji ponedeljek ob 19. uri spominsko proslavo revolucionarnega dejanja, ki se je začelo 16. junija 1955 in je imelo za posledico poznejšo zrušitev diktatorskega režima."

IZ TEDNA V TEDEN

Tije Čehi, oboroženi z otroškimi revolverji, so prisilili pilota češkega potniškega letala, da se je z njimi spustil na dunajsko letališče, kjer so nato zaprosili za politično zaščito. Eden potnikov je po poklicu šofer, druga dva pa gostilničar in njegova žena. Vsi so stari ok. 30 let.

Pet članov varšavskega filharmoničnega orkestra, ki je nastopil v **Belgiji**, se je v Bruslju skrilo v klet hotela, kjer je bil orkester nastanjen, dokler ni ta odpotoval naprej ter so zaprosili za politično zaščito. Že na poti skozi **Zahodno Nemčijo** sta dva člana tega orkestra zbežala z avtobusov in zaprosila za zaščito nemške oblasti.

Na Cape Cañaveral so spustili v zrak osmo ameriško medcelinsko raketo Atlas. Poskus je **uspel.**

V Angliji so uspešno preizkusili "rotodyne", letalo, ki se dvigne navpično in nato odleti v vodoravni smeri. Je to prvo letalo take vrste, ima prostora za 48 potnikov ali za pet ton tovora. Anglija je v poskusih s takimi letali za pet let pred drugimi državami.

Arabska liga, na kateri so razpravljali o pritožbi **Libanona** proti **Združeni Arabiji**, ni dosegla sporazuma o rešitvi tega problema. Priporočila je Libanonu, naj se pomiri, ni pa prepovedala Združeni Arabiji vmešavanje v zadeve drugih arabskih držav. Libanonski predstavnik je izjavil, da je s to konferenco Arabska liga postala mrtva organizacija. Libanonu je preostala samo še organizacija ZN in njen Varnostni svet kot zadnje zatočišče za zavarovanje neodvisnosti.

Zahodnonemški obrambni minister Franz Strauss je objavil, da so **Francija, Italija** in **Zah. Nemčija** sklenile sporazum, po katerem bodo skupno izdelovale rakete. Izdelava raket ja tako draga stvar, da jo je mogoče izvesti samo v evropski skupnosti, je izjavil Strauss.

Dosedanji predsednik ameriške Atomske komisije, Lewis Strauss, je podal ostavko, ki stopi v veljavo **30. junija** t. l. Nasprotoval je prepovedi uporabe atomskega orožja in je bil poleg znanstvenika Tellerja eden glavnih osebnosti, ki je prepričal Trumana o potrebi izdelave hidrogenske bombe. Zlasti demokratski kongresniki so nastopali proti njemu.

Hruščev je poslal **Eisenhowerju** pismo, v katerem mu predlaga povečanje trgovine med USA in ZSSR. USA naj bi iz ZSSR uvažala surovine vseh vrst, ZSSR pa bi iz USA uvažala v zameno vseh vrst stroje. Hruščev se trudi, da bi dvignil produkcijo vsakdanjih potrebščin v ZSSR.

Na Portugalskem je pri volitvah predsednika zmagal vladni kandidat **admiral Americo Tomas** proti opozicionalnemu kandidatu generalu Delgadu. Na letošnjih volitvah se je prvič po 30 letih Salazarjevega državnega predsedništva pojavila resna opozicija, ki je pred volitvami uprizorila več neredov in demonstracij po državi. Za Tomasa je glasovalo blizu 90% volilcev.

Naš narodni vernih duš dan

SLOVENCI V BS. AIRESU V SPOMIN SLOVENSKIM ŽRTVAM

Letošnja spominska proslava žrtev komunistične revolucije, okupacije in druge svetovne vojne je bila v nedeljo 8. junija t. l. ob petih pop. v dvorani San José Azcuénaga 158 v Bs. Airesu. Kot vsako leto, jo je tudi tokrat pripravilo Društvo Slovencev.

Nedavno smo v našem listu zapisali, da so se med Slovenci v Bs. Airesu z leti uveljavile tri splošno slovenske prireditve, ki vsako leto zberejo največ Slovencev skupaj: Slovenski dan, lujansko romanje in spominska proslava komunističnih žrtev. Zato je bila tudi na nedeljski spominski prireditvi udeležba zelo velika. Rojaki iz vseh slovenskih naselij na področju Vel. Bs. Airesa so prostrano dvorano povsem zasedli. Vsi so se zavedali namena prireditve. Zato je bilo v dvorani resno svečano razpoloženje. Oder je bil preprosto, a lepo okrašen z argentinsko in slovensko narodno zastavo ter šopkom nageljnov.

Spominsko prireditev je začel kvartet Gallusovih pevcev gg. Lipušček, Rode, Bras in Tomaževič. Lepo so zapeli pesem Naj čuje nas presvetli Bog in zemlje krog.

Po odpeti pesmi je stopil na oder predsednik Društva Slovencev g. ing. Albin Mozetič. V spominskem govoru je navajal, da se je na cvetno nedeljo 1941 začela za slovenski narod doba strahotne preizkušnje in trpljenja. Kratka vojna brez vojne napovedi, razsulo Jugoslavije, okupacija Slovenije, razkosanje domovine, preganjanje in zatiranje naroda, začetki komunistične revolucije, krvavi teror rdečih, samoobramba naroda, zlom Italije in združen nastop okupatorjev ter komunistov proti postojankam svobodnega naroda na Turjaku in Grčaricah, začetek množičnih likvidacij, ustanovitev domobranstva, zmagoslavni pohod protikomunističnih čet po vsem slovenskem ozemlju, nato pa preokret in umik ter vrnitev v smrt. Koncem maja se je zaključila prva doba preizkušnje. Njeno zadnje poglavje je najbolj žalostno in krvavo, za zahodni kulturni svet pa tudi najbolj sramotno.

Vrnitev protikomunističnih borcev iz Vetrinja, izvršena po splošnem dogovoru in načrtu o nasilnem vračanju državljanov Sovjetske zveze iz držav, ki so padle pod njeno oblast, je še toliko bolj sramotna za zahodni svet in njegove takratne predstavnike, ker pomeni prelomitev dane besede o zaščiti in ker je bila poleg tega še izvršena na lažniv in zvijačen način. V vsaki vojni, zlasti pa še v državljanski se dogajajo nepravilnosti, krivice in tudi zločini. Množični pokolj protikomunističnih borcev, ki niso bili zajeti v borbi, pa nima primera v zgodovini človeštva. Šele z nastopom komunizma, te največje zablode, odkar obstoja človeški rod, so se začeli pisati v kroniki modernega in naprednega človeštva zločini take vrste pri našem narodu in pri drugih narodih.

Dve misli in čustvi se vsiljujeta na spominski dan: občutek globoke žalosti nad prezgodnjo smrtjo tolikih naših najboljših bratov in sestra in pa val svete, upravičene jeze nad zlom, ki je prineslo toliko gorja naši domovini. Jezo in razumljivo željo po maščevanju naj vsi prepuste Vsevednemu, Vsemogočnemu in Pravičnemu Sodniku, žalovanje in solze pa naj nadomesti ponos, "da nam je bilo dano imeti v tako velikih časih tako velike junake, kot so bili ravno ti naši padli bratje in sestre. Njih življenje, borba in smrt je lahko vzgled in vodilo našemu narodu in svobodnemu človeštvu za vse čase".

V nadalnjih izvajanjih je g. ing. Mozetič omenjal nesreče, ki so zadevale slovenski narod v njegovi zgodovini. Povedal je, da so bili nacisti, fašisti in komunisti tri hude šibe božje in od vseh teh nesreč je največja tista, ki so jo Slovencem pripravili komunisti s svojo revolucijo in nasiljem. Ko so komunistični zločini presegli vse meje, so Slovenci, ki so v vsej svoji zgodovini odklanjali sleherno nasilje, segli v samoobrambi po orožju. Slovenski narod je tako samo nadaljeval svoje izročilo slovenske narodne borbe za svobodo proti nasilju. V veliko zadoščenje vseh so bili med začetniki protikom. borbe v domovini tudi bratje hrvatskega in srbskega naroda.

Spomin na padle junake je treba ohranjati iz roda v rod in nadaljevati njihovo borbo za iste ideale in za končno osvoboditev naroda, onemogle žrtve padlih junakov in njihove družine pa v potrebi podpirati. Prva in glavna dolžnost je pa storiti vse, da bo padlim borcem vrnjena čast. Življenja jim nihče vrniti ne more, zato pa jim morata domovina in svet vrniti čast. To dolgujemo vsi njihovemu spominu, njihovim družinam in otrokom in vsemu narodu.

Prvi predpogoj pomirjenja in sprave bo izpolnjen šele takrat, ko bo našim junakom doma in v tujini vrnjena čast. To je sveta dolžnost pred Bogom in ljudmi vseh tistih, ki, nekdaj zapeljani, danes spregledujejo, in vseh tistih, ki so takrat molčali in molčijo še danes zaradi kakršnih koli obzirov in koristi. Kdorkoli trdi, da se je odvrnil od komunizma in da je spregledal, pa noče javno in odkrito vrniti časti našim borcem, ta ali laže ali pa se nepošteno in potuhnjeno izmika svoji vesti in odgovornosti. In tisti, ki trdijo, da niso bili in niso komunisti, pa so molčali in še molče ter nočejo priznati upravičenosti borbe in žrtev naših junakov, so še vedno soodgovorni in soudeleženi s svojim molkom pri zaroti komunizma proti našemu narodu in vsemu človeštvu.

"Mi pa, ki nam je po zaslugi borbe in smrti naših bratov dano živeti v svobodi, ne bomo opustili ničesar in ne bomo odnehali, dokler ne bo spomin nanje doma in po vsem svetu tako neomadeževan, svetal in čist, kot bi nedvomno bil, če ne bi naše domovine zagrnila tema nasilja, sužnosti in krivice." S tem zatrdilom je g. ing. Mozetič zaključil svoja spominska izvajanja.

Naslednjo točko na spominski proslavi je imel moški zbor Slov. pevskega zbora Gallus. Pod vodstvom pevovodje g. dr. Julija Savellija je občuteno zapel slovenske vojaške pesmi Pobič sem star šele 18 let, Delaj, delaj, dekle, pušeljc, Oblaki so rdeči in Regiment po cesti gre.

Spominsko pesnitev, ki so jo recitirali s polnim doživetjem ga Radojica Šušteršič ter gg. Maks Nose in Tine Kovačič v narodnih nošah, je napisal za letošnjo spominsko proslavo pesnik Igor. Kot uvod v recitacijo posameznih delov močnega spominskega besedila je kvartet Gallusovih pevcev na galeriji zapel pesmi Slovenec sem, Lipa zelenela je, Nebo žari, Oblaki so rdeči in Gozdič je že zelen, za zaključek pa še pesem slovenskih junakov Oče mati, ki so jo povzeli vsi v dvorani ter z njo najlepše zaključili spominsko proslavo.

Organizacijo in režijo letošnje spominske prireditve je imel na skrbi g. Tine Kovačič.

Maša za slovenske žrtve.

Po spominski proslavi so se rojaki podali v zavodsko kapelo ter jo povsem napolnili. K oltarju je pristopil g. direktor Anton Orehar ter imel mašo za žrtve komunistične revolucije, okupacije in druge svetovne vojne. Na koru je pel mešani zbor Slovenskega pevskega zbora Gallus.

Po končanem cerkvenem opravilu je g. župnik Gregor Mali ob asistenci slovenske duhovščine izmolil molitve Reši me za vse slovenske žrtve.

SPOMINSKO ROMANJE V CLEVELANDU

Vsako leto je k Materi božji na Chardon Rd. v spomin slovenskih žrtev komunistične revolucije in II. svetovne vojne. Letos je bilo prvo junijsko nedeljo dne 1. junija. Vodil ga je škof g. dr. Gregorij Rožman.

Po prihodu slovenskih romarjev v ta božjepotni kraj, je imel škof dr. Rožman za vse slovenske žrtve mašo, pri kateri so mu asistirali slovenski duhovniki gg. Leo Kristanc, Julče Slapšak in Jošt Martelanc. Med mašo je imel Prevzvišeni globoko zasnovan govor o pokori. V njem je prosil in rotil rojake z besedami: "Mrtvi rojaki nam kličejo iz grobov: Glejte, koliko smo žrtvovali! Življenje smo dali za vero, domovino, za to, da bi mogel narod prav živeti, da bi bili naši medsebojni odnosi urejeni po krščanskih načelih. Zato tudi vi, za katere smo se žrtvovali, storite vse, da boste živeli krščansko življenje! Uredite svoje odnose, delajte pokoro, pokorite se, odložite svoje napake, s katerimi otežujete sebi in drugim življenje in prenovite se v veri, idealih, za katere smo mi, vaši rojaki, dali življenja".

Pri maši je pel deloma mladinski pevski zbor Slavček pod vodstvom g. M. Savernika, deloma je pa bilo ljudsko petje, ki ga je vodil g. Jošt Martelanc.

Molitve za slovenske žrtve je opravil škof g. dr. Rožman ob asistenci že omenjenih slov. duhovnikov, nato pa sta postavna slovenska fanta v spomin padlim slovenskim junakom položila venec Clevelandskega krajevnega odbora Zveze protikom borcev ob kip Matere božje, mladinski pevski zbor Slavček je pa zapel žalostinko Gozdič je že zelen.

Po opoldanskem odmoru v romarskem domu, so bile v romarski kapeli pete litanije Matere božje. Pri petju litanij je g. duhovnikom pomagalo 8 pevcev slov. pevskega zbora Korotan. Ljudsko petje je pa imel na skrbi g. pevovodja g. Franc Zupan.

Na slavnosti, ki jo je dopoldne in tudi popoldne motil dež, je bilo veliko slovenskih fantov in deklet v narodnih nošah. To akcijo je izvedel odbor mladinskega društva Kres.

Iz vrst slovenskih romarjev je na romanju padel tudi predlog naj bi Slovenci na tej romarski poti zgradili tudi kapelo Brezjanske Matere božje, da bi Slovenci tako še raje zahajali v ta božjepotni kraj.

Po športnem svetu

Svetovno nogometno prvenstvo. V raznih mestih Švedske se je v nedeljo pričelo 6. svet. nogometno prvenstvo. Pred tekmo med Švedsko in Mehikom je kralj Gustav Adolf pred 50.000 gledalci, ki so prišli na stadion Rasunda v Stockholmu, otvoril te tekme, najprej v angleščini, nato v svedščini, z besedami: "Z veseljem otvarjam to svetovno nogometno prvenstvo in želim mnogo uspeha na tem velikem turnirju". Za njim so govorili še predstavniki F.I.F.E. Tem slovesnostim je nato točno ob16 sledila tekma med Mehikom in Švedsko, ostale tekme pa so se pričele ob 18.

Nastopajoče reprezentance so razdeljene v štiri skupine štirih, kjer se igra po točkovnem sistemu. Od vsake skupine prideta dve moštvi v finale tekme, kjer se igra po izpadalnem sistemu.

Rezultati nedeljskih tekem: Švedska : Mehiko 3:0 (1:0), Brazil : Avstrija 3:0 (1:0); **Nemčija : Argentina 3:1 (2:1)**, Sev. Irska : Češkoslovaška 1:0 (1:0); **Jugoslavija : Škotska 1:1 (1:0)**, Francija : Paraguaj 7:3 (2:2); Anglija : ZSSR 2:2 (0:1); Wales : Madžarska 1:1 (1:1).

Jugoslavija je nastopila v naslednji

(Nadaljevanje na 4. strani)

ARGENTINA

Sodišče je zavrnilo prošnje za amnestijo Peronovega ministra za industrijo in trgovivo Amundaraina, šefa buenosaireške policije Gamboa, poslanca Visca, biv. funkciomarja v sindikatu trgovinskih nameščencev Argaña, in Carlosa Alvaraze. Amnestijo za Amundaraina je sodišče odklonilo zaradi potrošnje 3.200.000 pesov iz rezervnih kreditev industrijskega ministrstva za peronistično stranko, za nakupovanjen raznih daril in dragih uvoženih vin itd. Policijski šel Gamboa ni bil pomiloščen, ker 16. jun. 1955 ni preprečil požiga cerkva in ker je bil imenovan tudi v zvezi z zažigom argentinske narodne zastave, katerega je Peronov režim potem podtaknil katoličanom. Biv. poslanec Visca je prejel od IAPIJA 123 avtomobilov. Vse je prodal, obračuna pa nikdar ni dal za pol drug milijon pesov. Argaña je izročil biv. Peronovemu notranjemu ministru Borlenghiju ček 5 milijonov pesov iz sindikata trgovinskega nameščenstva, da bi Borlenghi lahko šel v inozemstvo "na študijsko in bolezensko potovanje", Juan Alvaraz pa ni bil pomiloščen zaradi tega, ker j e pri poizkusu peronistične revolucije 9. junija 1956 pri napadu na neko garažo sodeloval pri umoru nočnega čuvaja. Vsi ti so bili v zadnjem času z dekretom predsednika republike pomiloščeni.

Sodišče je zavrnilo prošnjo za amnestijo za Izaijo Santina, tajnika v sindikatu prevozniškega osebja. Sodišče ga preganja zaradi poneverbe in kraje v tem sindikatu. Santin je pobegnil ter ostane še naprej v veljavi proti njemu zaporno povelje. Prav tako je policija obnovila objavo zapornega povelja proti znanemu peronističnemu duhovniku Benitezu, Obtožen je prevare.

Guverner province Entre Rios je odpustil vse uradništvo, ki je bilo v tej provinci nastavljeno po 6. oktobru 1955 do nastopa sedanje provincijske vlade. Ta guvernerjev korak je izzval ostre proteste političnih strank. Vladno stranko obtožujejo, da take odločitve ne vodijo k pomirjenju, pač pa ravno v obratno smer. Vlado delajo odgovorno za vse posledice, ki bodo iz tega nastale.

Peronisti so v Buenos Airesu za obletnico neuspelega poskusa revolucije dne 9. junija 1955 napovedali velik "mimohod molka" v počastitev spomina tistih peronistov, ki so v tedanjih bojih padli ali so pa bili postreljeni zaradi obsednega stanja. Policija je sprevod prepovedala. Ker so se peronisti kljub temu zbrali v središču mesta, je policija povsod proti njim nastopala z vso odločnistjo ter je za razpršitev demonstrantev uporabljala tudi bombe s solzivcem.

Od 1. do 6. junija so razna podjetja v Rosario brzojavno odpovedala službo 5.000 nameščencem. Kot razlog za odpoved službenega razmerja navajajo, da ne morejo izpolniti vladnega dekreta o 60% povišanju plač.

Senat je odobril vladi pooblastilo, da lahko maksimira cene za najvažnejša živila.

Nič več krajevnih vojn

(Nadaljevanje)

ZSSR je namreč mnogo močnejša v človeškem materialu, kakor smo mi. Ta množična totalitarna država more usmeriti veliko več svojega naravnega bogastva in ljudi v krajevne vojne, kakor mi.

ZSSR ima trenutno pod orožjem ok. štiri in pol milijona vojakov, mi pa samo dva in pol. Sovjetska mornarica ima nad 450 modernih podmornic, mi manj kot 150. Razmerje števila njenih tankov in reakcijskih prevoznih letal z našim je podobno. V Pentagonu večkrat trdijo, da vprav zaradi takega razmerja mora USA povečati svoje suhozemske sile. Moje mnenje pa je povsem drugačno: ni nam treba imeti večje suhozemske vojske pač zato, ker jo ima ZSSR. USA nima političnih satelitov, ki bi jih morala držati pod vojaško kontrolo. Naše sile operirajo s prijateljskih oporišč in se nimamo bati svojih sosedov, Kanade in Mehike.

Tako zemljepis, prebivalstvo in gospodarstvo povsem jasno govore proti možnosti krajevnih vojn. Prav tako je skoro povsem gotovo, da bi se v vsaki bodoči krajevni vojni, če bi do nje moglo priti, uporabilo atomsko orožje.

Če se bodo uporabile atomske bombe, bo usoda majhnih narodov zapečatena. Ko bodo to tragično možnost razumeli majhni narodi, bodo vedeli, da bo zanje pomenilo postati plen sovjetske napadalnosti narodni samomor.

Tudi če bi se krajevna vojna začela, bi ta mogla ostati omejena samo s tihim pristankom USA in ZSSR. To pa bi zopet privedlo do zastoja, kakor se je zgodilo na Koreji. Toda, ker danes obe strani razpolagata z enako učinkovito vojaško tehniko — kar ni bil slučaj na Koreji —, bi bila izguba človeških življenj na obeh straneh ogromna. Prav zaradi iste tehnike, s katero se moreta oba nasprotnika popolnoma uničiti v globalni vojni, je postala krajevna vojna neumnost. Zato bo morala krajevna vojna nujno izbruhniti v globalno vojno, s čimer se vračamo na začetno trditev, da se USA s komunizmom ne bo mogla več zaplesti samo v krajevne vojne.

Menim, da se ZSSR tega dejstva že zaveda. Zato je prenehala ščuvati Turčijo in Sirijo eno proti drugi. Od takrat dalje je začela zmanjševati svoje suhozemske sile (čeprav so še daleč večje kakor ameriške). Preusmerila je te sile v pripravo na totalno vojno in v industrijo, s katero hoče voditi gospodarsko vojno.

Zapad, zlasti USA, morata zato zmanjšati svoje suhozemske in pomorske sile in povečati svojo najodločilnejšo povračilno silo — strateško letalstvo (Strategic Air Command — SAC). Za dosego enotnosti poveljstva in takoj šnjega protinapada je treba vse sedanje napadalne suhozemske in pomorske sile, ki uporabljajo letala ali rakete, postaviti pod operativno kontrolo SAC. Če bo ZSSR izgubila svoje živce, je to edini način, s katerim more USA zadati smrtni udarec napadalcu.

Ta združitev pod enotno poveljstvo SAC-a pa je samo prvi korak k nadaljnemu osredotočenju vojaškega potenciala USA. Vse tri vrste vojske je treba zvariti v enotno vojaško silo, z enotno uniformo, z enotnim napredovanjem in z enotnim poveljstvom. Ustvariti je treba vrhovno Zračno in Vsemirsko poveljstvo, v katerem bi imeli pomorski, suhozemski in drugih pomožnih sil oddelek.

Toda samo vojaška obramba proti komunizmu ni zadostna. Tudi na propagandnem, diplomatskem in gospodarskem področju se je treba znati spopasti s komunizmom. Preprečiti je treba pronicanje komunizma v zavezniške narode. Vojaške sile NATO, morda pod vodstvom ZN, morejo služiti v oporo takim narodom v njihovi vsakdanji borbi s komunističnimi silami. Medtem se mora USA osredotičiti na svojo povračilno silo. Mobilizirati moramo naš ogromni vojaški potencial in ga spremeniti v veliko skladišče vseh vrst atomskega orožja, letal in raket, ki jih bomo mogli uporabiti kar najhitreje na kateri koli točki sveta.

Menim, da smo še vedno najmočnejša industrijska država na svetu in da s svojimi 650.000 znanstveniki in inženirji predstavljamo najmočnejši možganski trust. Opustiti moramo vse tradicije, četudi plemenite, ki nas ovirajo v napredku in varnosti. Povečati moramo našo že visoko življenjsko raven in omogočati isto našim zaveznikom. Kajti tudi v gospodarski bitki mora nujno podleči manjvredna ideologija, ki je komunizem. Če bomo z zavezniki tako pripravljeni, potem bo mogoče tudi v slučaju, če bodo sovjeti iz obupa napadli, omejiti strahote vojne na minimum.

Prepričan sem, da bo svoboda zmagala nad suženjstvom. Ko bodo odgovorni činitelji uvideli brezkoristnost krajevnih vojn, bodo, upam, izbrali pravilno pot: strategijo, ki nam bo omogočila realistično obrambo in napad v skladu s tehniko današnjega časa. S tem mislim na nadmočno atomsko povračilno silo, ki bo mogla groziti komunizmu kjer koli, v vseh njegovih oblikah, s hitro akcijo po zraku in vsemirju, naravnost z našega kontinenta. Prav tako mislim pri tem na nepremagljivo elektronsko atomsko obrambo, ki bo zdesetkala sovražnika, če bi se nas odločil napasti." (Konec)

Roman Stanka Kocipra: Na božji dlani

To je prva iz vrste knjig, ki jih ima pisatelj Kociper v zasnovi in o katerih pravi sam v Pogovoru v Glasu IV-22: "V romanu **Na božji dlani** je obsežena doba dveh mesecev od začetka vojne v Jugoslaviji do nemško-sovjetskega spopada. Drugi roman naj bi zajel čas od tod do kapitulacije Italije s Turjakom in Grčaricami, tretji domobransko dobo umika čez Ljubelj in vrnitve vojakov, četrti begunska taborišča do odhoda v novi svet, peti naše življenje v tujini in odmevi iz domovine in šesti — vrnitev ...vse pod skupno oznako IN SVET SE VRTI NAPREJ... naj bi bili med seboj povezani, a je vendar vsak roman zase zamišljen kot zaključena celota. Zato tudi za vsako knjigo drugačen naslov."

Blagoslov Kociprovemu peresu: slovenski zamejski literaturi se obetajo lepi sadovi.

Tako misli pisatelj zajeti na široko vso to najbolj razgibano in najbolj tragično razdobje v slovenski zgodovini ter ga oblikovati v ločenih knjigah. Celota del **In svet se vrti naprej** bi bila torej velika epopeja slovenskega naroda, njegov Križev pot in Vstajenje, če mu je namenjeno, kakor tudi plačilo in poveličanje. Dasi ta dela niso zamišljena kot zgodovinska, ampak je zgodovinski le njih okvir z "nepotvorjenimi zgodovinskimi dogodki na pozornici, po kateri premikam svoje osebe kot režiser igralce" (pisatelj sam), prav to pisatelju dovoljuje svobodno kompozicijo, širokost, lastne vložke.

Kociper je obdelal v tej prvi knjigi čas od cvetne nedelje, ko so nad goricami preleteli proti jugu roji nemških letal, pa do dne, ko so se sprožili prvi topovi proti Rusiji. V tem razdobju torej tehta dogodke na slovenski zemlji in ravnanje okupatorja na njej...

Roman prične s prelepim opisom obredov cvetne nedelje med goricami: goričanci prinesejo presmece k blagoslovu v cerkev. Jutro med goricami, zvonovi, nebo, procesija. Med to udari brnenje letal: vojna, ki je razgrnila pajčolan smrti nad Slovenijo... Smo priče nemškega osvajanja naše prelepe zemlje, junaštva goričanskih vojakov, njihovega prevoza v ujetništvo. Sledijo najbolj žalostna poglavja, ko morajo z dušo in telesom zakoreninjeni v svojo sveto zemljo goričanci s svojimi duhovniki njo in domove zapustiti ter z beraškimi culami iti v naznani svet. Zakaj? Da bi se lažje izpolnil nalog njihovega vodje: "Naredite mi to deželo zopet nemško!" Tu so veličanstne scene iz tega preseljevanja (Hrgovo slovo od živine, usoda zvestega psa, požig Tomašekove domačije, odhod starega pastirja duš, Halapekov konec in pozneje nepozabna scena streljanja oslabelih duhovnikov pri Vinici — kar vse je nedvomno višek knjige. Pisano z močjo peresa umetnika, pristno, doživeto, naravno. Grenka pot v preseljenstvo in usode tisočev tistih, ka-

Novice iz Slovenije

V **Jugoslaviji** pripravljajo nov zakon o šolstvu, ki bo zgrajen dosledno na ideoloških in političnih sistemih sedanjega komunističnega marksističnega sistema. Zakonski osnutek, ki so ga dali v razpravo organizacijam, ima štiri dele. V prvem so podana osnovna načela šolstva v Jugoslaviji, ki veljajo za vse šole, vključno univerze. Drugi del ureja bodoči šolski sistem. Obsega poglavja o predšolski vzgoji, o osnovnih šolah, o gimnazijah, o strokovnih šolah, o višjih šolah in fakultetah, o posebnih šolah, o dopolnilnem šolanju in izpopolnjevanju ter o šolah za šolanje učiteljev. Tretji del ureja življenje in delo v šolah, četrti se pa nanaša na položaj in organizacijo šolskega sistema.

O zak. osnutku je dal daljšo izjavo podpredsednik zveznega izvršnega sveta Dr. Čolaković. Dejal je, da prednačrt zakona o šolstvu postavlja temelje novemu jug. šolskemu sistemu in da ima zato kot tak ustavni pomen. Na podlagi tega zakona bodo pozneje izdelali vrsto zakonov o raznih šolah, tako n. pr. zakon o osnovnih šolah, o gimnazijah itd.

Ko bo ta zakon sprejet v parlamentu, ga bodo začeli takoj izvajati. Zato nameravajo istočasno izdati tudi uvodni zakon za zakon o šolstvu. Po zakonskem osnutku so šole "družbene ustanove za vzgojo in izobrazbo ki s svojim delom prispevajo k izgradnji socialističnega državljana in s tem tudi socialističnih družbenih odnosov". Zakonski osnutek dalje zasleduje načelo "enotnosti šolskega sistema". Predvideva možnost prehoda iz eve vrste šole v drugo in bo omogočen tudi vpis na fakulteto ljudem brez redne predhodne formalne šolske izobrazbe pod pogojem, da pred vpisom na fakulteto polože potreben izpit. Gimnazije bodo imele enoten učni načrt in program, o katerem bodo odločale republike. Imele bodo 4 razrede in v višjih razredih bo tudi neobvezen pouk raznih predmetov, ki naj bi učencem pozneje koristil pri študiju na fakultetah. Poučevali bodo tudi stenografijo, strojepisje, tehnično risanje. Za vpis v strokovne šole bo potrebna 8 letna osnovna šola.

Zakonski osnutek ureja tudi vprašanja ustanavljanja šol. Doslej se je večkrat dogajalo, da so ustanavljali ponekod gimnazije, ne da bi imeli zanjo ustrezno učno osebje. Prav tako predvideva zakonski osnutek določila za financiranje šol. V ta namen so predvideni tudi dopolnilni skladi. Končno predvideva ustanovitev posebnega prosvetnega sveta FLRJ, v katerega bodo pozvani najboljši pedagogi in javni delavci. Ta svet bo preučeval vsa bistvena vprašanja šolstva.

Na Gradu pri Mirnu so 18. maja blagoslovili nov križev pot. Napravil ga je slikar in kipar Tone Kralj. Delo je monumentalno, ker so posamezne postaje izdelane v velikem obsegu ter so v obliki polkrogov vložene med oboke stranskih ladij. Med delom je umetnika obiskal tudi škof Vovk iz Ljubljane.

V postnem času je bilo letos v Sloveniji več misijonov. Vsi so bili dobro obiskani, zlasti še v Prekmurju.

Na Vrhniki so v nekdanjem Prosvetnem domu odprli razstavo Cankarjevih del. Razstavljene so vse njegove knjige in vsi njihovi prevodi v tuje jezike, dalje njegova korespondenca z uglednimi osebnostmi in pisma, ki jih je on prejel. Na ogled so postavljene tudi fotografije: njegove, očetove, sester in bratov, njegovih prijateljev ter slike igralcev njegovih iger.

Vreme v Ljubljani se je v zadnjem času zelo spremenilo. Meseca aprila je bil še tak mraz, da so ljudje morali kuriti po stanovanjih. Zatem je nastopilo deževje, mesec maj je pa bil lep in topel. Pa ne samo topel. Naravnost vroče je bilo kakor sredi julija in brez dežja.

V Ljubljani je umrl p. Jože Aljančič. Imel je raka na želodcu.

Umrli so. V Ljubljani: Vladimir Demšar, komercialist veletrgovine Astra, Kazimir Budna, uslužbenec Oddelka za kemijsko tehnologijo fakultete za rudarstvo, metalurgijo in kemijsko tehnologijo na ljubljanski univerzi, Ančka Čujež, roj. Merhar, uslužbenka Listroja, Franjo Mastinšek, uslužb. Elektro podjetja Slovenije, Ludvik Kratochvil, Amalija Wedam, roj. Maniatopulo, zasebnica, Ivan Bezlaj, elektromonter Litostroja, Marija Prah, roj. Kristanjsek in Fanika Pustoslemšek roj. Palčič v Novem mestu, Anton Dobnik, pos. v Letušu, Lenčka Sadnik v Celju, Lucija Šinkovec, žena upok. žel. v Dravljah, Neža Slabe v Bizoviku, Minka Mikličeva, učit. v p. v Sevnici, Franc Pajk, upok. v Višnji gori, Ivan Pilko, vlakovodja v p. v Celju in Rudolf Janežič, upok Tob. tovarne na Viču.

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES

IV. kult. večer Slov. kult. akcije

V soboto, 7. t. m. je bil v Bullrichevem salonu, Sarandi 41, Capital, IV. kulturni odnosno 2 filozofski večer Slovenske kulturne akcije. Predaval je vseučiliški prof. g. dr. Ivan Ahčin o razvoju socialnega vprašanja.

Predavatelj, naš največji socialni strokovnjak v emigraciji, je tokrat podal v širokih potezah podobo socialnih problemov današnjega časa. Kot osnovo je prikazal razvoj socialnih vprašanj pri delavstvu, ki je ponekod to plast v zadnjih 50 letih že dvignilo v prave meščanske standarde. Zato je težišče socialnega vprašanja današnjega trenutka kmečko vprašanje, ki se nahaja v precejšnjih delih sveta še v isti nižini kot je bil pred 50 leti delavski problem. Videti pa je, da se razvoj pri tem ne bo vršil tako počasi kot se je to dogajalo pri delavskem sloju, temveč sami smo priče, kako skokoma prehajajo kolonialne dežele v moderno industrializacijo. S tem se nakazujejo novi socialni problemi naših dni.

Po obdelavi socialnih problemov teh dveh vrst je predavatelj prišel na vprašanje proletarizmov in demokracije. Nazorno je opisal povode postankov in razvoja teh dveh modernih urejevalnih silnic sodobne družbe. Primerjal je slabosti enega toka z dobrinami drugega ter napovedal za bodočnost zmago demokracije.

V zaključku je podal optimistično podobo bodočnosti z ozirom na socialne probleme družbe prav v smislu papeževe napovedi: Smo pred veliko pomladjo človeštva.

Po predavanju, za katerega so bili številni poslušalci predavatelju zelo hvaležni in so ga zanj nagradili z velikim odobravanjem, je bila debata.

Sestanek je vodil g. dr. Vinko Brumen.

Po nadvse lepo uspeli prireditvi Kresnička je otroški zbor "Gallusa" proslavil svojo prvo obletnico obstoja tudi na znotraj. V nedeljo 1. t. m. so se v spremstvu staršev zbrali na Pristavi v Moronu, kjer so jim pripravili zakusko. Ob postrežbi gdč. Zupanove in Pahorjeve ter ge. Savellijeve so otroci preživeli lepo popoldne, na katerem ni manjkalo zabave s srečolovom, igrami in petjem, ki se je prijetno razlegalo po Pristavi. O mraku so se otroci zadovoljni vrnili spet na svoje domove z obnovljeno željo, da s pridnim obiskovanjem petja do prihodnje obletnice pripravijo rojakom še lepša presenečenja.

OSEBNE NOVICE

Poroke. V Villa Adelina sta se dne 17. maja t. l. poročila g. **Franc Kores** in gdč. **Maksa Makek.** Novo zakonsko zvezo je blagoslovil g. **Stanko Skvarča.** V soboto 7. junija t. l. sta sklenila zakonsko zvezo v San Justo g. **Rajko Urbančič** in gdč. **Francka Bergant.** Poročil ju je in poročno mašo daroval g. direktor **Anton Orehar.** Za priči sta bila nevestin brat g. **JožeBergant** in ženinov brat g. **Vinko Urbančič.** Na koru je pel pevski zbor iz San Justa. V nedeljo 8. t. m. sta pa stopila pred oltar v cerkvi Marijinega vnebovzetja in sv. Andreja v San Andresu gdč. **Polonca Marolt** iz Verda pri Vrhniki in g. **Andrej Makek** od Device Marije v Polju. Mladi par je poročil nevestin popolstric g. **Stanko Škvarča,** ki je tudi vrhniški rojak. Priči sta bila ženinova sestra ga. **Maksa Kores** in nevestin brat g. **Primož Marolt.** Pri poročni maši je pel slovenski pevski zbor iz San Martina, ki sta mu novoporočenca več let pripadala, ženin kot tenorist-solist. Mladim slovenskim parom ob vstopu v novo življenje iskreno čestitamo, želimo obilo božjega blagoslova in mnogo sreče.

Družinska sreča. V družini g. **Franceta Šturma** in njegove žene ge. **Saše, roj. Klemenčič** se je rodil sinček prvorojenček. Srečni družini naše čestitke.

LANUS

V družini g. Staneta Jemca ter njegove žene Tereze, roj. Zajc, se je pretekli teden rodila punčka. Hčerko so prejšnji teden dobili tudi v družini g. Toneta Zajca in njegove žene ge Slavke, roj. Berčič. Čestitamo.

ADROGUE

Praznik v semenišču

Ker je l. 1939 prevzvišeni g. škof dr. Gregorij Rožman postavil ljubljansko semenišče v varstvo Srednice vseh milosti, obhajamo tudi v našem semenišču v tujini na njen dan svoj hišni praznik.

Letos smo tako imeli svoje žegnanje 2. junija. Ob devetih je daroval slovesno sv. mašo g. spiritual dr. Žakelj. Med mašo je pel združeni bogoslovski in študentovski pevski zbor. Isti dan zvečer smo imeli pri našem brezjanskem oltarju pete "semeniške" litanije. Seveda pa to ni bilo vse. Razen tega, da se je praznik tudi pri mizi poznal, smo že prejšnji večer pripravili pete večernice, popoldne pa slovesno akademijo.

Akademijo, na katero so bili razen vseh stanovalcev semenišča in zavoda povabljeni tudi svojci gojencev, ki so se ta čas nahajali tukaj, je začel predsednik bogoslovske Marijine kongregacije, g. J. Langus. V uvodnih besedah je omenil, da morata biti semenišče in zavod za svoj obstoj v veliki meri hvaležna Njej, kateri na čast se prireja ta akademija.

Prvi je nastopil dijaški pevski zbor s Sattnerjevo "Tebe izbrali smo, Devica" čemur je sledil govor E. Škulja "Kongreganist in Marija". Za tem so gg., bogoslovci občuteno zapeli Kimovčevo štiriglasno "Zgodnjo Danico". Sledil je govor g. Berganta o "Mariji, Srednici vseh milosti."

Program je zaključil dramatski prizor "V Lurd je prišla Gospa", prirejen po Werflovi "Pesmi o Bernardki". Igrali so gojenci zavoda Bečan, Šparhakl, Škulj E., Škulj J., Škraba, Bergant, Skvarča in Šerjak Peter. Z dobro igro so tako zaključili lepo izvajani program prej nastopajočih.

Tega praznika se je udeležila vsa naša družina, ki je šele sedaj polnoštevilna. Letos je 11 bogoslovcev in 28 študentov. Bogoslovci so začeli svoje šolsko delo s tedenskimi duhovnimi vajami, sedaj pa že tri mesece poslušajo predavanja iz filozofije, teologije, cerkvene zgodovine, prava itd.

Tudi študentje so že imeli svoje duhovne vaje, ki jih je vodil p. Šuštar DJ. Vsi skupaj pa smo se spominjali 20. maja pete obletnice smrti g. prelata dr. Odarja s slovesno mašo zadušnico.

Vsak teden ena

TRIGLAV

Jakob Aljaž

Oj Triglav, moj, dom, kako si krasan,
kako me izvabljaš iz nizkih ravan
v poletni vročini na strme vrhe,
da tam si spočije v samoti srce,
kjer potok izvira v skalovju hladan:
Oj Triglav, moj dom, kako si krasan!

Oj Triglav, moj dom, četudi je svet
začaral s čudesi mi večkrat pogled,
tujina smehljaja kazala mi kras,
le nate sem mislil ljubeče ves čas,
o tebi sem sanjal sred svetlih dvoran:
Oj Triglav, moj dom, kako si krasan!

PROŠNJA SLOVENCEM

Odbor Društva Slovencev v Buenos Airesu, Ramon L. Falcon 4158, Argentina, je odobril predlog, da naj se društvena knjižnica spremeni v centralno slovensko knjižnico. V njej naj se zbere in registrira vse, kar so slovenski emigranti napisali in izdali, bodisi razmnoženo ali tiskano od leta 1945 naprej in kar izhaja ali pa bo še izšlo. Tudi naj bi se zbrale vse tiste knjige in revije v drugih jezikih, ki pišejo o Slovencih, Sloveniji in Jugoslaviji.

Tako naj bi postala knjižnica središče, kjer bi se res zbralo vse. Da bi pa to bilo mogoče se Društvo Slovencev obrača na vse Slovence po svetu, tako na posameznike kakor na založbe, da smatrajo za svojo kulturno dolžnost in sporočijo izid vsake slovenske knjige. Pisatelji ali založbe pa da odstopijo en izvod za knjižnico. Enako, da sporočijo naslov knjige, revije v tujem jeziku, kakor tudi pisatelja, ki piše o nas, o naši domovini in po možnosti pošljejo tudi en izvod.

Nadalje naproša Društvo Slovencev vse, ki izdajajo revije, časopise, tednike, mesečnike, da pošiljajo en izvod za knjižnico. V slučaju, da to ne bi bilo mogoče zastonj, naj sporoče naročnino oziroma ceno s prošnjo, da upoštevajo, da knjižnica ne razpolaga z denarnimi sredstvi.

S tem Društvo Slovencev v Buenos Airesu želi vršiti svojo dolžnost do domovine, da ji ohrani vse kulturno in znanstveno delo njenih sinov v tujini in s tem tudi dokazati, da nismo bili suhe veje naroda.

Odbor

Procesija sv. Rešnjega Telesa bo v nedeljo 15. junija v zavodu Don Bosco, Ramos Mejia. Pričetek ob 10. uri s sv. mašo. Oltarje bodo postavili: Prvega: San Martin — Florida, drugega: Lanus, tretjega: Ramos Mejia in četrtega: San Justo.

V zadnjih treh letih so se plače povišale za 60%; za koliko se je pa povečala med tem vrednost tvojega denarja, ki ga imaš spravljenega doma?

Naloži vendarle že enkrat svoje prihranke tako, da bodo imeli vedno večjo resnično vrednost. Sam veš, da je že dolgo, dolgo tega, odkar Ti tako svetuje PROMET SRL (edina družabnika brata Krištof), Cap. m$n 100.000.— 25 de Mayo 533-3 nadstropje, T.E. 31-6435.

ZAGARANTIRAJTE SI SVOJO DENARNO NALOŽBO

- NAJVIŠJE OBRESTI
- TRDNO GARANCIJO
- TAKOJŠNJO VRNITEV VAM NUDI

DAYDAM
VIAMONTE 448 - 6° piso

Naložba na visoke obresti je stvar zaupanja. Pozanimajte se o našem poslovanju pri tistih, ki z nami že sodelujejo.

tere je življenje vodilo v nepovrat za žice koncentracijskega taborišča. Kompozicija romana je kronološka, vendar napeta, od začetka do konca, polna, privlačna.

Skozi vse to pa je znal Kociper potegniti vidno tisto drobno rdečo nit, ki je v resnici za vsemi temi dogajanji obstajala in ki jo je vodila partija s svojimi organiziranimi ljudmi: prikaže vojnega saboterja Topolnika, poznejšega sodelavca Nemcev v gradu Borlu, oriše Polančevega Iveka, ki so mu goričanci pomagali, da bi bil postal "gospod" in vrsto onih, ki so zahajali v katoliške dobrodelne ustanove in kmalu potem mahnili po svojih dobrotnikih... Vso to drzno družbo je Kociper na drobno označil od vsega početka in jo karikiral v dejanjih: njihove zgodbe niso zaključene, gotovo jih je prihranil za prihodnje knjige, kjer jim bo verjetno v verigi zgodovinskih dogodkov odmeril važne funkcije. Tako se zdi, čeprav naj bi vsaka knjiga bila zaključena in samostojna, da bodo gotove osebe nujno prehajale iz knjige v knjigo ter živele v vsej tej prevažni dobi, ki jo bo zajel. Taka nezaključena je tudi vloga Kotnikovega Janka, njegove matere, učitelja Vinka Pečjaka in njegove ljubice Vukove Mire, nemškega pomagača Zatočnika... Vsi ti bodo gotovo še živeli in delovali v bodočih dneh... v prihodnjih knjigah.

Kociprov roman ni razpravljanje o vzrokih narodne nesreče, niti filozofiranje o njenih posledicah, čeprav na nekaj mestih dopusti — skoraj preveč —, da se glavne osebe med seboj pogovore o teh stvareh; je pa roman v izredno lepi besedi opisano življenje goričanskih ljudi in njihovih goric, v prvih tednih okupacije, z vsemi drobnimi dogodki, ki so razgrnili žalost in poplah čez slovenski svet, obenem pa verna slika dni molče, v vrtinec potegnjene Ljubljane...

V romanu nastopajo že znani goričanci v goričanskem svetu: preprosti delovni ljudje z dobro dušo in plemenitim srcem, Bogu vdani in gosposki pokorni. Vendar jih tokrat gledamo nekoliko različne. V njih se je prebudil nov element, ki mu goričanec prepusti oblast v najhujšem trenutku: tu goričanci tudi dvigajo pesti, kolnejo, grozijo, kujejo maščevanje — vse, ker so bili izzvani in je njihova lastna samoobramba edino, na kar se v tem trenutku lahko zanesejo. Vendar jih razumeš in spoznaš že od početka in veš, kaj hočejo in kam gre njihova pot: Topolnik in Ivek v levo, Janko in Vinko vsak svojo pot v desno itd., nasprotno brezimniku v Simčičevi noveli, ki nikjer moške poteze ne naredi in je vseskozi bledokrven štatist, kakor zaprta figura na šahovski deski...

Kakor so njegovi ljudje pristna podoba goričanskega sveta, bez olepšavanja ali zakrivanja njihovih slabosti, tako je tudi temu prikladen jezik. Nič izumetničen, nepriučen, po'n svojskih lokalnih posebnosti, kakor so jih polna vsa Kociprova dela (na vsak način prihodnji knjigi treba dodati slovarček štajerskih besed,) tako da bi goričanci, če bi brali knjigo, v njej res gledali sami sebe in se razumeli tudi s pisanih njenih strani. To je Kociprova velika odlika, da je kljub času in razdalji ohranil polnokrvno značilnost in svojskost svojega domačega izraza. Tistim, ki jim to ne bi bilo po godu, se že Kociper sam v Glasu IV-22 opravičuje: "Tako se mi zdi neumestno, nenaravno in celo neokusno, če bi n. pr. jaz svoje viničarje, pastirje in hlapce — in v tem romanu še vojake itd. — najprej naučil govoriti po salonsko, kadar jih pošljem v grobo, kruto, neotesano okolje..." Kljub temu bi iz obilice tistih grobih desedi (rit, zadnjica...) lahko kako izpustil, kadar ni vedno nujna.

Knjiga je posejana z lepimi opisi pomladi in zgodnjega poletja Kociprove rodne zemlje, Haloz in Ptujskega polja, da človek ob branju čuti puhtečo rast, cveteči zrak nad goricami in tiste belkaste puhaste oblačke nad njimi... nepozabna slika vseh, ki so kdaj to doživeli. Primer: "...Gorice so težka sinja preproga, ki so jo goričanci v znoju in trpljenju stkali preko bregov vse tja v nedogled, da blagoslov radodarnosti božje pride med nje v razkošju. Valujoča silja pod slivji so skrivnosten šepet zahvalne molitve, ki jo večno nemirne jagnedi nad goricami šušljajo v bližino neba..." (393). — "Haloze na oni strani silijo strmo proti nebesom kot pobožno sklenjene roke... Ko bo žito dozorelo, bo vse Ptujsko polje zlato..." (206). — Ali: "Bela zastava na stolpu starodavnega ljubljanskega gradu težko valovi v pomladni sapi, kot da briše solze..." (51).

Kratka časovna razdalja je kriva, da večkrat avtorji gledajo take velike in težke čase skozi pristranska očala. Tako nam naslikajo na eni strani le bele in svetle postave, na drugi pa le črne in grešne. Taka so bila dela naših prvih let po vojni, taka so še do malih izjem v naši domovini (Kozak, Potrč, Ingolič, Kranjec...) in nič manj niso grešili veliki svetovni avtorji tako zmagujočih, kakor tudi premaganih narodov. Kociper se je z velikim naporom skušal otresti take pristranske sodbe in slikati v svojem romanu ljudi take kakor so se v resnici pojavljali. Videl je njihovo sončno stran z dobroto in ljubeznijo v srcu kakor tudi senčno z grobostjo in živalsko slo. O njih, ki so živeli v ognjenem vojnem času in ki so ujeti na pisane strani vojne literature, beremo Kociprove misli v Glasu IV-22: "Dasi si nikdo ne zakriva oči pred dejstvi (tudi nemški avtorji ne), se jih večina vendarle izogiba gledati v antagonistih samezveri, v protagonistih pa same svetnike. V grozotah časa in sistema, ki je sam po sebi deležen vse obsodbe, ostanejo vendarle ljudje s svojimi tragedijami, borbami, padci in zmagami... Skozi to literaturo hodijo ljudje, ki ljubijo in sovražijo pristno, molijo in kolnejo, obupujejo in upajo, skratka: ljudje! Ljudje, kot sva jih tudi na najini poti srečevala in srečujeva ti in jaz..."

Kljub temu pa je morebiti le preveč idealizirana pojava nemškega vojaka-duhovnika na vrhu goric pri križu v noči ob srečanju z Jankovo materjo (184). Še manj resnične verjetnosti je v dejavnosti nemškega zdravnika na postaji v Zagrebu, ko selijo bolno Hrgovo Mimiko v Srbijo (284), kakor tudi ni pristne slike odnosa Nemcev do slovenske inteligence, katere se niso dotikali z mehkimi rokavicami...

Kociprov roman ni kaka visoka literatura, namreč taka, da bi si bilo treba ob njega branju razbijati glavo in razvozljavati filozofske misli. Take literature želečih bralcev je menda v zamejstvu prav malo. Je pa Kociprov roman branje, ki ga bodo v vseh naših domovih radi prebirali tako zaradi aktualnosti kakor tudi zaradi preprostega načina pisanja (pa zaradi tega še ni večerniško) in našli v njem poglavja s tako visoko umetniško vrednostjo, kakor jih je težko najti enaka v vsej naši slovenski povojni literaturi.

Roman, na lepem papirju tiskan, obsega 408 strani, z močno vinjeto na platnicah: goreči dom s trsom ob strani in dvema štrlečima, prosečima jagnedoma v nebo ...Izdan pri Slovenski kulturni akciji z letnico 1957, v Buenos Airesu. Korekture površne, celo zamenjane vrste (224), kar je v kvar sicer prikupnemu tisku.

—jkc

NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA

Švicarska zračna linija Swissair je 4. junija praznovala prvo obletnico, odkar z avionom vozi arg. meso v Ženevo odn. Zürich in od tam naprej po raznih mestih Evrope. Tedenski prevoz je doslej obsegal okrog 2/3000 kg; v Buenos Airesu vsak torek zvečer na avion naložijo meso in ga v sredo popoldne izkrcajo v Švici, v četrtek pa je že na mizah evropskih kupcev. Količina takšnega prevažanja bo povečana v najkrajšem času z dvojnim poletom tedensko.

Obisk predsednika Hondurasa dr. Villede Moralesa v Argentini so uporabili tudi za to, da sta predsednika obeh držav podpisala trg. pogodbo, po kateri bodo Argentinci dobavljali Hondurencem pšenico, moko, olje, tanin, sadje, plemensko živino, tekstilno blago in usnjene izdelke, Honduras pa v zameno banane, les, kavo in tropično sadje. Večino blaga bodo prevozile arg. ladje.

Arg. živinorejci se ukvarjajo z načrtom, da bi kupili uruguajske frigorifike — mesne zmrzovalnice in ohlajevalnice Swift in Artigas, ki so pred časom morale ukiniti produkcijo zaradi pomanjkanja mesa in tudi zaradi premalega izvoza. Namen arg. predstavnikov naj bi bil, da bodo meso dobavljali iz Argentine, ga tamkaj industrijsko predelali, potem pa tudi v arg. režiji izvažali.

Odbor Evropske atomske skupnosti — Euratom se trenutno ukvarja z amer. predlogom, po katerem naj bi Amerikanci dali 135 mil. dolarjev kredita tej instituciji v svrho postavitve 6—8 reaktorjev s kapaciteto enega milijona kilovatov. Posojilo naj bi bilo s 4% obresti letno, odplačljivo pa šele tedaj, ko bo prvi reaktor postavljen deloval, kar naj bi bilo 1963 leta.

V sindikatih organizirani brazilski delavci so pretekli teden izvedli celo vrsto protestnih zborovanj proti ustvaritvi skupnega evropskega trga, češ da v občutni meri škoduje brazilskim interesom.

V Asuncionu, Paraguaj, se nahaja japonska delegacija, ki želi podpisati s paraguajsko vlado dogovor o graditvi ladij v vrednosti 12 mil. dolarjev za paraguajsko drž. floto. Kot protiuslugo bi se morala paraguajska vlada obvezati, da bo dovolila sleherno leto vselitev 5000 Japoncev in to skozi 30 let, kar bi ob koncu zneslo lepo kolonijo 150.000 Japoncev in Japončkov sredi Paraguaja. V dogovoru ni nič omenjeno, koliko sorodnikov lahko vpokličejo že nekaj let naseljeni Japonci, ki bi medtem postali paraguajski državljani.

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Katoliški misijoni. Junij 1955. Vsebina: Na poti do misijonskega poklica (**Karel Wolbang**, C. M.); Molimo za misijonske poklice; Rim, Atene, Nairobi in nazaj (**Maksimilijan Jezernik**); Kitajska uganka .(**Aladin**); Bog ljudstva Nkundo-Osrednji belgijski Kongo (**Karel Kerševan**); Prvi koraki (**Branko Bohinc**); Martin Krpan v Indiji (**p. Lojze Demšar**); Maksimilijan Kolbe - norček naše Ljube Gospe (Priredil **Ruda Jurčec**); V senci katedrale; Naši bodoči misijonarji (Otroški prizorček. Spisala **Darina Konc**); Iz Kasijskih hribov (**Pavel Bernik**); Iz pisem slovenskih misijonarjev (**Frančiška Novak**).

Po športnem svetu

(Nadaljevanje z 2. strani)

postavi: Beara, Šijanović, Crnković, Kristić, Zebec, Boškov, Petaković, Veselinović, Milutinović, Sekularac in Rajkov. Škoti pa: Younger, Galdow, Hewie, Turnbull, Evans, Cowie, Leggatt, Murray, Muddie, Collins in Imlach. Jugoslovani so predvsem v prvem polčasu igrali dosti bolje kot nasprotniki, po izenačenju pa so postali zelo nervozni in bi skoraj izgubili tekmo. Igra sama je bila zelo ostra, v tem sta se predvsem "odlikovala" Petaković in Murray. Sodnik je temu v drugem polčasi razveljavil dva gola zaradi foulov na vratarja Beara.

V Malmoe je Nemčija premagala Argentino 5:1. Argentinci so nastopili v postavi: Carrizo, Dellacha, Vairo, Lombardo, Rossi, Varacka, Corbata, Prado, Menéndez, Rojas in Cruz; Nemci pa: Herkenrath, Eckel, Juskowiak, Stollenwerk, Erhardt, Szymoniak, Hahn, Walter, Seeler, Schmidt in Schaeffer. Nemci so po splošni sodbi — tudi tukajšnji — igrali bolje. Predvsem pa so se odlikovali v vzdržljivosti, hitrosti in strelih iz vseh pozicij. Argentinci se niso znašli, kljub temu, da so že v tretji minuti vodili z 1:0; razen tega se pritožujejo, da so bili Nemci zelo ostri. Vendar ni noben argentinski igralec tako poškodovan, da ne bi mogel igrati v sredo, dočim pet nemških igralcev verjetno ne bo moglo igrati ravno zaradi poškodb.

Od južnoameriških reprezentanc je zmagal samo Brazil, ki je pokazal lepo igro. Brazilci so namreč združili južnoameriški način igre z evropsko učinkovito enostavnostjo. Prav zaradi tega smatrajo brazilsko moštvo kot najresnejšega kandidata za osvojitev naslova.

V zadnjih dveh etapah, 19. in 20, kolesarske dirke "Po Italiji" je zmagal Španec Poblet. Toda Italijan Baldini je kljub vsemu obdržal rdečo majico in zmagal v splošni kvalifikaciji te 3.334 km dolge dirke. Slede mu Belgijec Brankardt, Luksemburžan Gaul in Francoz Bobet.

OBVESTILA

Društvo Slovencev vabi rojake na I. prosvetni večer v letošnji sezoni, ki bo v soboto, dne 14. junija ob osmi uri zvečer v Slovenski hiši v ul. Ramón Falcón. O lepotah planinskega sveta v Bariločah ter o delu tamošnjih planincev bodo govorili gg. Peter Arnšek, Robert Petriček, Miha Smersu in Marijan Trtnik. Predvajali bodo tudi barvaste slike.

Vse iskreno vabi **odbor.**

Krajevni odbor Društva Slovencev v Ramos Mejia pripravlja za julij nov prosvetni večer, ki bo posvečen našim bratom na Vzhodu.

Gledališka predstava "IGRALCI V IGRI", ki bo v soboto 21. junija točno **ob pol sedmih zvečer** na odru kolegija "AVE MARIA", Arroyo 909 (Arroyo in Suipacha), je obenem letošnji 5. kulturni večer Slov. kult. akcije. Predstava je prva v okviru letošnjih odrskih uprizoritev Gledališkega odseka. Njen namen je, seznaniti naše gledališko občinstvo z igralčevim ustvarjenjem na odru, z njegovo igro v različnih vlogah. Tako je tudi spored namenu samemu primerno izbran iz dramskih del svetovnih klasičnih, modernih in slovenskih avtorjev. Prizori, ki jih bodo izvajali članice in člani odseka na odru, so vsak zase zaključena vsebinska celota. Predstavili jih bodo kot pravo gledališko predstavo z igro, masko, obleko in sceno. Za sklep večera pa je na sporedu tudi uprizoritev celotne enodejanske drame ruskega dramatika **Antona Čehova "LABODJI SPEV"**. — Dohod v kolegij "Ave Maria", Arroyo 909, je: s trolejbusi 311 ali 312, izstop na križišču Avd. Libertodor San Martin in Suipacha, odtod eno kvadro poklancu po ulici Suipacha; ali od Avd. Santa Fe štiri kvadre po Suipachi; ali pa s Plaza San Martin tri kvadre po ulici Arroyo.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 571282

CERKVENA DVORANA
v San Justo
CIUDADELSKI ODER
nedelja
29. junija ob 17. uri
Anton Novačan:
HERMAN CELJSKI
zgodovinska drama iz leta 1426 v petih dejanjih

Vstopnice:
$ 15.—, 12.— in 8.—
na ALVARADO 350, RAMOS MEJIA

Naročajte in širite Svobodno Slovenijo

SLOVENSKA BESEDA
ima svojo
DRUŽABNA PRIREDITEV
v soboto
dne 26. julija 1958
v običajnih prostorih
v Santos Lugares
IGRA MOULIN ROUGE

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA
Gledališki odsek

Sobota 21. junija 1958 točno ob sedmih zvečer
v kolegiju "Ave María"
Arroyo 909 (Arroyo in Suipacha)
gledališka predstava
"IGRALCI V IGRI"
Avtorji:
Ajshil, Sofokles, Shakespeare, J. Anouilh, Graham Green, J. P. Sartre, Fr. Mauriac, I. Pregelj, E. O'Neil in Anton Čehov
z enodejanko
"LABODJI SPEV"
Izvajajo članice in člani.
Režija **Nikolaj Jeločnik**
Scena **Marijan Eiletz**
Obleke **Casa Musso**

Vstopnina $ 8.—

LOJZE NOVAK
izključno zastopstvo
BUMAR, S. R. L.
Avda de Mayo 302 - T. E. 658-7083
Ramos Mejia
nudi slovenski skupnosti po najboljših cenah — tudi na dolgoročna odplačevanja — najbolje električne hladilnike, televizijske aparate, pralne stroje, štedilnike, radijske aparate, kolesa, električne črpalke za vodo, ventilatorje, šivalne stroje in vse druge potrebščine za dom.
PRIDEM TUDI NA DOM. Klicati T. E. 658-7083 ali osebno v trgovini.

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante
Escribano Público
Uruguay 387
T. E. 40 - 1605 Buenos Aires

Dr. IVO PETRIĆ
specialist za notranje bolezni, revmatizem in brucelozo.
Ordinira v torek, četrtek in soboto od 10. do 12. in od 16. do 21. ure
Telefon 41-0487. Cerrito 1024/III. Capital Fedral

V PROSLAVO DESETLETNICE SVOJEGA OBSTOJA priredi
SLOVENSKI PEVSKI ZBOR "GALLUS"
CERKVENI KONCERT
Čas in kraj bomo še objavili.

NAŠ DOM IZ SAN JUSTA
VABI VSE SLOVENCE NA SLOVESNO OTVORITEV
KEGLJIŠČA
ki se bo **dne 22. junija** ob 10. uri dopoldne v društvenih prostorih z naslednjim sporedom: **otvoritev kegljišča, tekmovanje posameznikov,** opoldne **dobro pripravljeno kosilo** popoldne pa **družabna prireditev s streliščem, plesom** itd. Ob 17. zaključek tekmovanja in razdelitev nagrad: dame: **lepo športno blago,** gospodje: **moška zapestna ura.**
Prireditev bo ob vsakem vremenu.
HIPOLITO IRIGOYEN 2576 **SAN JUSTO**

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno novico, da je v 81. letu starosti mirno v Gospodu zaspal naš mož in oče

gospod HRIBOVŠEK ANTON

Dragega pokojnika so položili k zadnjemu počitku dne 27. maja t. l. na pokopališču v Trbovljah.

Počivaj mirno v Bogu, dragi očka!

Maša zadušnica bo dne 29. junija t. l. v Slovenski kapeli, Ramon Falcon 4158, ob pol osmih zjutraj.

Žalujoči:
žena **Marija,** roj. **Doler; hčer Angela,** por. **Senčar;**
sinovi: **Anton, Lojze, Polde** in **France**
Buenos Aires, Trbovlje, 7. junija 1958.

FRANC WERFEL — Prevedel: KAREL MAUSER (89)

PESEM O BERNARDKI

S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

Tudi ti dve osebnosti sta bili poslani po naročilu, da se prepričata o stanju Marije Bernarde in potem poročata o tem doma.

Šivilja vdovi Milletovi in Bourriette mlinarju Antonu Nicolau. Gospa Millet je zelo stara in bolna ženska in se v praznovernem strahu boji železnice. Zavoljo tega se ni priključila naporni poti, čeprav je hrepenela po Bernardki, temveč je poslala svojo staro, vajeno poslanko. Tudi Anton se ni mogel priključiti družbi in je zato poslal manj izurjenega odposlanca, seveda iz popolnoma drugih razlogov. Družba je na dolgi poti kraje, kjer so morali prestopati, porabila v to, da si je ogledala znamenita mesta, ki so ležala ob progi. Samo oče Soubirous je pred zadnjo postajo nepočakan odhitel naprej.

Bernardka je celo noč bedela. Svidenje z očetom je njene živce močno zadelo. Njena, s težavo ukročena in na druga področja speljana fantazija, se je spet vzdignila. Slike iz preteklosti so silile vanjo. Obiska, ki ji je bil naznanjen, pa se je bolj bala kakor veselila.

Mati Jožefina Imbert in mati Marija Terezija Vauzous sta lurško odposlanstvo sami sprejeli s častjo. Na ukaz prednice so gostom pripravili zakusko. Bernardka je zelo prizadeta zavoljo tega pričevanja in sprejema. Togo sedi v večji izmed obeh sprejemnic, v žalostnem prostoru s stoli, ki so prevlečeni z rdečim plišem, z nerodnim kanapejem, sivim križem in modro sliko Matere božje na steni. Pozdrav je tako uraden, kakor da so se šele sedaj spoznali. Abbe' Pomian je pričel z odmerjenimi besedami. Videti je bilo, kakor da ga je zapustil ves humor.

"Imam nalogo, ma soeur, da vam sporočim prisrčne pozdrave našega gospoda dekana. Župnik Peyramale se počuti zelo dobro kljub velikanskemu delu. Lahko si mislite, ma soeur, kako je delo naraslo, kar ste nas zapustiti. Marsikdaj pride na en dan ne samo tisoč romarjev, temveč celi vlaki s težkimi bolniki iz celega sveta. Tedaj tudi celo naš dekan ne ve, kje se ga glava drži. Vesel bo, sestra Marija Bernarda, da mu prinesem kakšno vašo besedo. Kaj naj vašemu staremu župniku sporočim?"

"Oh, gospod abe'," odvrne tiho Bernardka čez nekaj časa.

"Gospodu dekanu Peyramaleu sem zelo hvaležna, da se me je spomnil..."

Mati prednica je odgovoru veselo prikimala. Preprosti odgovor ji je bil všeč. Na naivno odkritosrčnost Bernardkinih besedi ni prav nič pomislila.

Sedaj je tajnik Courrègea sporočil županove pozdrave. "Niti ne slutite ne, kako smo ponosni na vas, ma soeur. Občina je kupila Cachot od Andreja Sajoua nazaj. Pustili bomo hišo tako, kakor je bila..."

"Poderite jo," reče Bernardka prestrašeno in skoraj osorno. "Hiša je tako umazana..."

"Ne gre zato," se smehlja občinski uradnik previdno. "Hiša je zgodovinsko važna. Nekoč bodo vanjo vzidali spominsko ploščo..."

Bernardka plašno pogleda mater Marijo Terezijo. Moj Bog, kaj si bo mislila. Toda nisem kriva. Da bi preobrnila pogovor, je vprašala:

"In kako gre vaši hčerki, ljubi Aneti, gospod?"

"Oh, Aneta je poročena kakor večina deklic vašega letnika, ma saeur. Razen gospodične Katarine Mengot, o kateri ni slišati kaj dobrega..."

Ker se je pogovor zavoljo teh stvari slabo razvijal, se je najpreprostejši obiskovalec Luiz Burriette opogumil in sedaj sporočil pozdrave svojega gospoda. Mlinarju Antonu gre dobro. Živi skupno z materjo, ki je še vedno pri moči in vselej nosi pri massabiellski procesiji največjo zastavo, kakor eden najplemenitejših v Lurdu. Sicer si je pa to tudi zaslužil kot najstarejša moška priča prikazovanj. Bernardka se nerodnim besedam strica Burriettea bežno nasmehne, ne da bi na Antonov pozdrav odgovorila. Nerodni poslanec pa bi rad pretolmačil tudi občutke svojega gospoda in je pričel poveličevati na pol v patoiščini na pol v francoščini, kako daleč je mala Bernardeta iz Rue des Petites Fosées že prodrla v svet.

"Škoda, ma soeur, da ne poznate več novega Lurda. Moj Bog, to bi strmeli. Pri nas so zdaj samo velike trgovine, kjer prodajajo kipce preblažene Device in sveče ter kozarce za zajemanje studenčnice, rožne vence vseh velikosti in vaše slike, ma soeur. In vašo sliko, ma soeur, lahko kupiš že za dva sousa..."

"Več tako nisem vredna," reče Bernardka kratko. Burriette se je ustrašil. Mislil je, da je kot odposlanec Antona napravil veliko napako.

"Tudi dražje slike imajo, ma soeur. Celo po dva franka petdeset ena. Tiste so velike in barvane..."

Bernardka gleda v tla. Zakaj ne molči, nesrečnež?

Luiz Burriette, kamnar, pa ni Anton Nicolau. Nič ne opazi, kar naprej klepetiči.

"In cele knjige o vas je mogoče kupiti, kdor zna brati, ma soeur. V njih je natančno zapisano, kako je bilo takrat..."

Bernardka stiska prste, kar je delala vselej v mučnih trenutkih. Toda nič ni moglo zadržati Burieta, da ne bi v imenu svojega gospoda skušal razveseliti srca občudovanke.

"Namerjajo zgraditi neko panoramo, kjer bo vsa zgodba naslikana. Imenovala naj bi se "Panorama Bernardka Soubirous."

Po teh besedah je mati Imberta vstala.

"Mislim, draga sestra Marija Bernarda, da si vaši gostje žele ogledati našo lepo kapelo. Če kdo želi videti vaše vezenje, mu mirne duše morete nekaj pokazati. —Sestra Marija Bernarda ima izredno spretne roke, gospoda. —Pozneje boste gotovo želeli malo poklepetati s svojimi sorodniki, ma fille. Na razpolago vam je seveda, da lahko peljete svojo sestro in svoji teti v lastno celico."

Bernardka jim je z monotonim glasom razkazovala samostanske zanimivosti, kakor so jih pač razkazovali nedeljskim obiskovalcem. O njenom vezenju so v Lurdu že slišali. Posebno Antonija Peyret, umetnica z iglami, je zelo silila, da bi kaj videla. Šele po dolgih prošnjah je Bernardka z vidno nejevoljo razgrnila nekaj stvari na mizo v zakristiji.

"Sveta Devica," je strmela Peyretova precej zmedeno. "Kaj vse znate, ma soeur! Alli ste delali to po predlogi?"

"O ne, gospodična Peyret," odvrne Bernardka ravnodušno. "Za take stvari vendar ni predlog."

"Potem pridejo vsi ti čudoviti ptiči, rože, živali in vzorci iz vaše glave?"

"Da, gospodična, ti pridejo iz glave."

"Saj sem vedela od vselej, kaj vse tiči v vaši glavici, ma soeur," prikima grbavka, kakor da bi bila ona odkriteljica lurške čudodelke.

"Poglejte, gospodična, jaz pa še vedno ne vem, kaj tiči v tej glavici," se nasmehne mati Vauzous šaljivo. Prišla je na kapelina vrata.

"In kakšno delo!" — hvali šivilja. "Kakšno delo. Videti je, da vam ne dela nobenih težav, ma soeur. Vse, kar primete, se vam posreči."

"O, težko mi gre, gospodična Peyret," se brani Bernardka.

Tajnik Courrèges, pravi učenec svojega mojstra, maje z glavo.

"Če bi nekaj teh stvari ponudili v prodajo eni naših velikih trgovin z devocionalijami, he — stotake bi zaslužili..."

"Ah ne," reče Bernardka hitro, "to je samo za naš konvent." In je hitro zgrnila svoje delo.

Pozneje je peljala svoji teti in Marijo po stopnicah v celico. Štirje ljudje, med njimi košata Bernarda Casterot, so napolnili prostorček, da je bilo komaj kaj prostora za stojišče.

"In tu živiš, otrok, moj," vpraša teta Bernarda.

"Da, tu živim, teta, tu molim, premišljujem in spim...„